

4. Vaughne Miller The Council of Europe: an introduction / URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/the-council-of-europe-an-introduction/>

5. Про Раду Європи. Постійне представництво України при Раді Європи. URL: <https://coe.mfa.gov.ua/en/pro-radu-yevropi/2550-about>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-77>

THE PERPETUITY OF NOTARIAL SECRECY AS ONE OF THE GUARANTEES OF ITS ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION

БЕЗСТРОКОВІСТЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ ЯК ОДНА З ГАРАНТІЙ ЇЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ

Savinda Ya. M.

*External Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Савінда Я. М.

*здобувач
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Нотаріальна таємниця є одним із видів інформації з обмеженим доступом, яка потребує особливого режиму адміністративно-правового захисту. Пояснюється це наявністю публічної складової у формуванні відносин при виникненні факту появи нотаріальної таємниці, законодавчим регулюванням порядку її використання та збереження, а також специфікою суб'єктного складу осіб, яким може бути нотаріальна таємниця відомою.

Положення ст. 8 Закону України «Про нотаріат» містить єдине визначення нотаріальної таємниці в межах законодавства України і передбачає, що нотаріальна таємниця – це сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо [1].

Положення ст. 5 Закону України «Про нотаріат» серед обов'язків нотаріуса передбачає обов'язок зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій [1], а положенням пункту 2 розділу II Правил професійної етики нотаріусів України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 07.06.2021 р. № 2039/5, передбачено, що професійна етика нотаріуса України ґрунтується на принципах: публічності; незалежності та неупередженості; законності;

доступності; безпосередності; нотаріальної таємниці та конфіденційності; чесності; сумлінності; поваги до професії. Додатково слід зазначити, що пункт 8 розділу IX цих правил містить положення, яке визначає, що дія принципу конфіденційності не обмежена в часі [2].

Нормативно безстроковість збереження нотаріальної таємниці не є чітко визначеною, проте факти, які б заперечували цю гарантію також відсутні. На наш погляд, безстроковість виступає однією з гарантій адміністративно-правового захисту нотаріальної таємниці і юридичною властивістю нотаріальної таємниці.

Аналіз чинного нормативного регулювання використання і зберігання нотаріальної таємниці дає підстави вважати, що відомості, які становлять нотаріальну таємницю, підлягають охороні під час здійснення професійної діяльності нотаріусом, після завершення такої професійної діяльності, навіть в результаті зміни технічних регламентів доступу до баз даних та державних реєстрів, які містять відомості, що становлять нотаріальну таємницю.

Що стосується адміністративно-правового захисту безстроковості збереження нотаріальної таємниці, то слід зазначити, що такий захист формує чіткий адміністративно-правовий режим нотаріальної таємниці. Своєю чергою це означає, що для нотаріальної таємниці не передбачено межі часового захисту відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, що формує інститут довіри осіб до інституту нотаріату, а також забезпечує зменшення ризиків неправомірного використання нотаріальної таємниці. Адміністративно-правовий захист також забезпечується через здійснення контролю та нагляду з боку Міністерства юстиції України як центрального органу виконавчої влади, що відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері нотаріату [3], та його територіальних підрозділів. Тобто, адміністративно-правовий захист забезпечується нормативною складовою та інституційною.

Безстроковість збереження нотаріальної таємниці можна вважати специфічною ознакою правового режиму даного виду інформації з обмеженим доступом, оскільки саме такий правовий режим відповідає принципам нотаріальної діяльності, принципам інформаційного суспільства, а найголовніше – підтверджує прагнення держави до створення належного та ефективного механізму захисту прав людини і громадянина.

Додатковим інструментом захисту нотаріальної таємниці є інститут юридичної відповідальності нотаріуса за неправомірне розголошення відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. Положенням ч. 4 ст. 8 Закону України «Про нотаріат» передбачено, що особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом [1], а положення ст. 8–1 встановлює гарантії нотаріальної діяльності, якими було доповнено аналізований закон у

2008 році: «Будь-яке втручання в діяльність нотаріуса, зокрема з метою перешкоджання виконанню ним своїх обов'язків або спонукання до вчинення ним неправомірних дій, у тому числі вимагання від нього, його помічника, інших працівників, які знаходяться у трудових відносинах з нотаріусом, відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, забороняється і тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства» [1], тобто відповідальність як стримуючий фактор передбачена як для осіб, які вчиняють нотаріальні дії, так і для інших осіб, які мають намір втручання в роботу нотаріату.

Отже, безстроковість збереження нотаріальної таємниці є гарантією її адміністративно-правового захисту, вираженням особливості нотаріальної таємниці як специфічного виду конфіденційної інформації, а також державного забезпечення збереження такої нотаріальної таємниці, що свідчить про належний рівень її правового захисту суб'єктів.

Література:

1. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 № 3425–XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1993. № 39. Ст. 383.
2. Правила професійної етики нотаріусів України : Наказ Міністерства юстиції України від 07.06.2021 р. № 2039/5. *Верховна Рада України. Законодавство України* : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#n7>
3. Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228. *Верховна Рада України. Законодавство України* : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>